

A továbbhaladás minimum feltételei német nyelv

4. osztály

- **Hallott szöveg értése**

- A tanuló megért nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést.
- A tanuló megért ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket.
- A tanuló megért ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, maximum kétmondatos kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol.
- A tanuló megért ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egyszómondatos kérdést.

- **Szóbeli interakció**

- Hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (legalább néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.
- Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításra egyszavas válaszokkal cselekvésekkel reagál.

- **Összefüggő beszéd**

- Képes önállóan előadni egy mondókát, verset, dalt vagy mesét.
- El tud mondani egy tanult cselekvéssort (pl. egyszerű tornagyakorlat, öltözködés) képek segítségével vagy mozgással kísérvé.

- **Olvasott szöveg értése**

- Képes elolvasni a tanult szavakat és kifejezéseket és az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket el tudja végezni (pl. tantermi tárgyak felcímkézése, szavak és képek párosítása, dominó játék, szókarttyákból mondatvariációk összeállítása
- Képes egyszerű szövegek értő olvasására (pl. mesék, képregények, történetek, párbeszéd).
- Képes ismert dalok szövegének követésére és el tudja olvasni a képernyőn vagy a kivetítőn.

- **Íráskészség**

- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés).
- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborék írása, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása).
- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a szöveg szintjén (pl. képeslap, meghívó írása).

5. osztály

- Hallott szöveg értése

- A tanuló rövid, egyszerű tanári utasításokat megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert témákról szóló rövid kérdéseket és néhány rövid mondatból álló szövegeket megért.
- Ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatását képes követni, felismeri a tanult nyelvi elemeket a szövegben.

- Szóbeli interakció

- Képes rövid válaszokkal, cselekvéssel reagálni ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Képes kommunikálni begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és átadása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- képes önállóan előadni egy mondókát, verset, dalt vagy mesét.

- Összefüggő beszéd

- A tanuló legyen képes egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazni, összefüggő leírást adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyairól.
- Használjon néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajta.

- Olvasott szöveg értése

- Felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és mondatokat.
- Megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét.
- Képes kiszűrni egyszerű, autentikus szövegekből néhány alapvető információt.

- Íráskészség

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni, illetve hallás után leírni.
- Képes legyen egyszerű, autentikus kérdőíveket, adatlapokat kitölteni.

6. osztály

- Hallott szöveg értése

- Rövid, egyszerű tanári utasításokat megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert témákról szóló rövid kérdéseket és néhány rövid mondatból álló szövegeket megért.
- Ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatását képes követni, felismeri a tanult nyelvi elemeket a szövegekben.
- Képes kiszűrni a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből.

- Szóbeli interakció

- Képes rövid válaszokkal, cselekvéssel reagálni ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel

megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.

- Képes kommunikálni begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- Képes rövid beszélgetés folytatására ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal.
- **Összefüggő beszéd**
- Legyen képes egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazni, összefüggő leírást adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakra, személyekre, élőlényekre.
- Használjon néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát.
- Tudjon szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket összekapcsolni kötőszavakkal.
- **Olvasott szöveg értése**
- Felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és mondatokat.
- Megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét.
- Képes kiszűrni egyszerű, autentikus szövegekből néhány alapvető információt.
- **Íráskészség**
- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni, illetve hallás után leírni.
- Képes legyen egyszerű, autentikus kérdőíveket, adatlapokat kitölteni.
- Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmazása.

7. osztály

- **Hallott szöveg értése**
- A tanuló a tanári utasításokat értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti, ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.
- **Szóbeli interakció**
- A tanuló jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrába rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Képes egyszerű, tényszerű információk megszerzésére és továbbadásra.
- Képes résztvenni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid

párbeszédben, beszélgetésben.

- **Összefüggő beszéd**

- Tudjon egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használni.
- Tudja a mondatrészeket összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve adjon magyarázatot, indoklást.
- Tudjon elmondani egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveget ismert témákról, felkészülés után.
- Munkáját mutassa be egyszerű nyelvi eszközökkel. (plakát készítése, szóbeli bemutatása és értékelése)

- **Olvasott szöveg értése**

- Az ismerős témákról szóló rövid szövegeket értse meg, találja meg az alapvető információkat az egyszerű, hétköznapi szövegekben.
- Értse meg az életkornak megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, a szövegekből szűrje ki az alapvető információkat.
- Legyen képes az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzésére.

- **Íráskészség**

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni és diktálás után leírni.
- Írjon egyszerű szövegeket kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet, blogbejegyzés, fórumbejegyzés)

8. osztály

- **Hallott szöveg értése**

- A tanuló a tanári utasításokat értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti, ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

- **Szóbeli interakció**

- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Képes egyszerű, tényszerű információk megszerzésére és továbbhaladására.
- Képes részt venni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben.
- A beszélgetés során a meg nem értés esetén ismétlje meg, magyarázza el mondanivalóját a kommunikáció fenntartása érdekében.

- **Összefüggő beszéd**

- Tudjon egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használni.
- Tudja a mondatrészeket összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de,

- azután), illetve adjon magyarázatot, indoklást.
- Tudjon elmondani egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveget ismert témákról, felkészülés után.
  - Munkáját mutassa be egyszerű nyelvi eszközökkel. (plakát készítése, szóbeli bemutatása és értékelése)
  - **Olvasott szöveg értése**
  - Az ismerős témákról szóló rövid szövegeket értse meg, találja meg az alapvető információkat az egyszerű, hétköznapi szövegekben.
  - Értse meg az életkornak megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, a szövegekből szűrje ki az alapvető információkat.
  - Legyen képes az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzésére.
  - Tudjon információt szerezni hagyományos és elektronikus forrásokból.
  - **Íráskészség**
  - Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni és diktálás után leírni.
  - Írjon egyszerű szövegeket kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet, Blogbejegyzés, fórumbejegyzés)
  - Tudjon gondolatokat összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, Mert, de, ezért, azután)
  - Tudjon összefüggő mondatokat írni a közvetlen környezettel kapcsolatos témákról.

A továbbhaldás minimum feltételei angol nyelv

4. osztály

- **Hallott szöveg értése**
- A tanuló megért nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést.
- A tanuló megért ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket.
- A tanuló megért ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, maximum kétmondatos kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol.
- A tanuló megért ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egyszavas kérdést.
- **Szóbeli interakció**
- Hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (legalább néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.
- Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításra egyszavas válaszokkal cselekvésekkel reagál.
- **Összefüggő beszéd**
- Képes önállóan előadni egy mondókát, verset, dalt vagy mesét.
- El tud mondani egy tanult cselekvéssort (pl. egyszerű tornagyakorlat,

öltözködés) képek segítségével vagy mozgással kísérve.

- **Olvasott szöveg értése**

- Képes elolvasni a tanult szavakat és kifejezéseket és az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket el tudja végezni (pl. tantermi tárgyak felcímkézése, szavak és képek párosítása, dominó játék, szókértől mondatsváiók összeállítása)
- Képes egyszerű szövegek értő olvasására (pl. mesék, képregények, történetek, párbeszédek).
- Képes ismert dalok szövegének követésére és el tudja olvasni a képernyőn vagy a kivetítőn.

- **Íráskészség**

- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés).
- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborék írása, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása).
- Játékos írásbeli feladatokat tud készíteni és megoldani a szöveg szintjén (pl. képeslap, meghívó írása).

5. osztály

- **Hallott szöveg értése**

- A tanuló rövid, egyszerű tanári utasításokat megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert témákról szóló rövid kérdéseket és néhány rövid mondatból álló szövegeket megért.
- Ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatását képes követni, felismeri a tanult nyelvi elemeket a szövegben.

- **Szóbeli interakció**

- Képes rövid válaszokkal, cselekvéssel reagálni ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Képes kommunikálni begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és átadása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- képes önállóan előadni egy mondókát, verset, dalt vagy mesét.

- **Összefüggő beszéd**

- A tanuló legyen képes egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazni, összefüggő leírást adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyairól.
- Használjon néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajta.

- **Olvasott szöveg értése**

- Felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és

mondatokat.

- Megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét.
- Képes kiszűrni egyszerű, autentikus szövegekből néhány alapvető információt.

- Íráskészség

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni, illetve hallás után leírni.
- Képes legyen egyszerű, autentikus kérdőíveket, adatlapokat kitölteni

6. osztály

- Hallott szöveg értése

- Rövid, egyszerű tanári utasításokat megért, arra cselekvéssel válaszol.
- Ismert témákról szóló rövid kérdéseket és néhány rövid mondatból álló szövegeket megért.
- Ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatását képes követni, felismeri a tanult nyelvi elemeket a szövegekben.
- Képes kiszűrni a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből.

- Szóbeli interakció

- Képes rövid válaszokkal, cselekvéssel reagálni ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra.
- Képes kommunikálni begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése).
- Képes rövid beszélgetés folytatására ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal.

- Összefüggő beszéd

- Legyen képes egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazni, összefüggő leírást adni saját magáról és a környezetében előforduló tárgyairól, személyekről, élőlényekről.
- Használjon néhány egyszerű nyelvtani szerkezetet és mondatfajta.
- Tudjon szavakat, szócsoportokat, egyszerű cselekvéseket összekapcsolni kötőszavakkal.

- Olvasott szöveg értése

- Felismeri és megérti az egyszerű szövegekben az ismert neveket, szavakat és mondatokat.
- Megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét.
- Képes kiszűrni egyszerű, autentikus szövegekből néhány alapvető információt.

- Íráskészség

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni, illetve hallás után leírni.
- Képes legyen egyszerű, autentikus kérdőíveket, adatlapokat kitölteni.
- Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.

7. osztály

- **Hallott szöveg értése**

- A tanuló a tanári utasításokat értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti, ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

- **Szóbeli interakció**

- A tanuló jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Képes egyszerű, tényszerű információk megszerzésére és továbbadásra.
- Képes résztvenni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben.

- **Összefüggő beszéd**

- Tudjon egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használni.
- Tudja a mondatrészeket összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve adjon magyarázatot, indoklást.
- Tudjon elmondani egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveget ismert témákról, felkészülés után.
- Munkáját mutassa be egyszerű nyelvi eszközökkel. (plakát készítése, szóbeli bemutatása és értékelése)

- **Olvasott szöveg értése**

- Az ismerős témákról szóló rövid szövegeket értse meg, találja meg az alapvető információkat az egyszerű, hétköznapi szövegekben.
- Értse meg az életkornak megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, a szövegekből szűrje ki az alapvető információkat.
- Legyen képes az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzésére.

- **Íráskészség**

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni és diktálás után leírni.
- Írjon egyszerű szövegeket kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet, blogbejegyzés, fórumbejegyzés)

8. osztály

- **Hallott szöveg értése**

- A tanuló a tanári utasításokat értse meg.

- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért.
- Az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket értse meg.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri.
- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti, ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

- **Szóbeli interakció**

- Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol.
- Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz.
- Képes egyszerű, tényyszerű információk megszerzésére és továbbhaladására.
- Képes részt venni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben.
- A beszélgetés során a meg nem értés esetén ismétlje meg, magyarázza el mondanivalóját a kommunikáció fenntartása érdekében.

- **Összefüggő beszéd**

- Tudjon egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használni.
- Tudja a mondatrészeket összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve adjon magyarázatot, indoklást.
- Tudjon elmondani egyszerű nyelvi elemekkel megfogalmazott szöveget ismert témákról, felkészülés után.
- Munkáját mutassa be egyszerű nyelvi eszközökkel. (plakát készítése, szóbeli bemutatása és értékelése)

- **Olvasott szöveg értése**

- Az ismerős témákról szóló rövid szövegeket értse meg, találja meg az alapvető információkat az egyszerű, hétköznapi szövegekben.
- Értse meg az életkornak megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét, a szövegekből szűrje ki az alapvető információkat.
- Legyen képes az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzésére.
- Tudjon információt szerezni hagyományos és elektronikus forrásokból.

- **Íráskészség**

- Tudjon szavakat és rövid szövegeket lemásolni és diktálás után leírni.
- Írjon egyszerű szövegeket kommunikációs céllal (pl. levél, üzenet, Blogbejegyzés, fórumbejegyzés)
- Tudjon gondolatokat összekapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, Mert, de, ezért, azután)
- Tudjon összefüggő mondatokat írni a közvetlen környezettel kapcsolatos témákról.

ERKÖLCSTAN

5. évfolyam

A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.

Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket.

Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.

Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.

6. évfolyam

Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat.

Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.

Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében.

Megbecsüli a neki nyújtott segítséget.

Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.

Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.

Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekcsenek, és kritikusan viszonyul a különféle médiaüzenetekhez.

Érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világgépek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.

7. évfolyam

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára.

Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.

Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.

Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit.

Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.

Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.

8. évfolyam

Kialakultak benne az európai identitás csírái.

Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.

Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak.

Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.

Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.

Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.

Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Természetismeret

5. évfolyam

- A tanuló tudjon anyagokat, kölcsönhatásokat, fizikai, kémiai változásokat felismerni, jellemezni.
- Értelmezze a jelenségeket az energiaváltozás szempontjából
- Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában.
- Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról.
- Ismerje hazánk természetű növényeit, a házban és ház körül élő állatait. Értse az élő és élettelen környezeti tényezők kölcsönhatását. Ismerje fel a környezet – szervezet - életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket.
- Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában.
- Erősödjön a természet és a haza iránti szeretete. Törekedjen a természeti és társadalmi értékek védelmére.
- Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez.

- Legyen képes egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, illetve csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.
- Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével legyen képes tudása bővítésére. Legyenek saját ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási módszerei.

6. évfolyam

- A tanuló tudjon anyagokat, kölcsönhatásokat, fizikai, kémiai változásokat felismerni, jellemezni.
- Értelmezze a jelenségeket az energiaváltozás szempontjából
- Ismerje az emberi szervezet felépítését, működését, serdülőkori változásait és okait. Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere.
- Formálódjon reális énképe, értse a családi és a társas kapcsolatok jelentőségét, élete irányításában kapjon döntő szerepet az erkölcsi értékrendnek való megfelelés. Legyen embertársaival empátikus és segítőkész.
- Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában.
- Alakuljon ki átfogó kép hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Legyen képe a közöttük levő kölcsönhatásokról.
- Ismerje hazánk legjellemzőbb életközösségeit, természetett növényeit. Értse az élő és élettelen környezeti tényezők kölcsönhatását. Ismerje fel a környezet – szervezet - életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket.
- Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában.
- Erősödjön a természet és a haza iránti szeretete. Törekedjen a természeti és társadalmi értékek védelmére.
- Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez.
- Legyen képes egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, illetve csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.
- Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével legyen képes tudása bővítésére. Legyenek saját ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási módszerei.

Biológia

7. évfolyam

- A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biotopok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.
  - Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.
  - Ismerje és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tudjon belőlük táplálékláncot összeállítani.
  - Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.
  - Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.
  - Ismerje az életközösségek változatosságának és változásának okait.
  - Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.
  - Legyen tisztába a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.
  - Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.
  - Tudja elhelyezni morfológiai jellegzetességeik alapján, az ismert élőlényeket a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig).
  - Láss a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.
  - Értse a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.
  - Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
  - Legyen tisztába a bőr és a mozgásrendszer felépítésével és alapvető működési sajátosságaival.
- Tudjon önállóan és társaival együttműködve megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.

8. évfolyam

- Láss a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.
- Értse a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.
- Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
- Legyen tisztába saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival.

- Legyen tisztába a férfi és a nő közötti különbséggel és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáival.
- Ismerje a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait, illetve baleset esetén a tudatosan cselekedjen.
- Értse a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában.
- Tudjon önállóan és társaival együttműködve megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.

HON ÉS NÉPISMERET

5. évfolyam:

- Ismerjék meg a tanulók lakóhelyük, szülőföldjük természeti adottságait, hagyományos gazdasági tevékenységeit, néprajzi jellemzőit, történetének nevezetesebb eseményeit, jeles személyeit.
  - A tanulási folyamatban alakuljon ki az egyéni, családi, közösségi, nemzeti azonosságtudatuk.
- Ismerjék a hagyományos gazdálkodó életmód fontosabb területeit, a család felépítését, a családon belüli munkamegosztást.
- A megszerzett ismeretek birtokában képesek legyenek értelmezni a más tantárgyakban felmerülő népismereti tartalmakat.
  - A tanulók fedezzék fel a jeles napok, ünnepi szokások, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokások, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak hagyományainak jelentőségét, közösség megtartó szerepüket. Élményszerűen, hagyományhű módon sajátítsák el egy-egy jeles nap, ünnepkör köszöntő vagy színjátékszerű szokását, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak népszokásait és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
  - Tudják a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi tájainak, tájegységeinek nevét, valamint szülőföldjük hon- és népismereti, néprajzi jellemzőit. Ismerjék a hazánkban élő nemzetiségeket és etnikai kisebbséget.

Magyar nyelv

5. évfolyam

A tanuló igazodjon el a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően. Legyen képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentumszöveg és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg

tartalmát összefoglalni, róla önállóan vázlatot készíteni. A tanuló ismerje a szövegszerkesztés állomásait.

Legyen képes tanári segítséggel a szövegalkotáshoz anyagot gyűjteni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján.

Tudjon min. 100 szavas magánlevelet megfogalmazni.

A tanuló ismerje a főbb beszélőszervek működését. Ismerje fel a magánhangzókat, a mássalhangzókat. Ismerje a hangok csoportosításának a főbb szempontjait (rövid és hosszú, mély és magas magánhangzók, rövid és hosszú, zöngés és zöngétlen mássalhangzók). A tanuló ismerje fel

egyéni közlésmódjának a jellemzőit, törekedjen megfelelő hangképzésre és helyes beszédlegzésre.

Ismerje a betűrendbe sorolásnak, az elválasztásnak és a keltezésnek a fontosabb szabályait.

Legyen képes a Magyar helyesírási szótárt tanári segítséggel használni. Különböztesse meg a szótót s a toldalékokat, tudja az összetett szavakat előtagra és utótagra bontani. Legyen képes megnevezni a helyesírási alapelveket, ismerje fel saját munkáiban a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának az eseteit, törekedjen a tanult helyesírási szabályok alkalmazására.

A tanuló ismerje fel és nevezze meg a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat a szövegben. Törekedjen megfelelő használatukra a fogalmazásokban. Tudja segítséggel használni a Magyar szinonimaszótárt vagy a Magyar szókincstárt.

Tudjon memoriterként min. 10 magyar közmondást és szólást, legyen képes értelmezni őket.

A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált megfogalmazására. Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

6. évfolyam

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben.

Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit, figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni.

Legyen képes egy kb. 200-250 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban megfogalmazni.

Tudjon a különféle írott információhordozókból az anyaggyűjtés során tanári segítséggel jegyzetet készíteni.

Legyen képes tanári irányítással a szövegalkotáshoz anyagot gyűjteni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján.

Ismerje föl és tudja megnevezni a legáltalánosabb sajtótermékeket (napi-, hetilap, folyóirat).

A tanuló ismerje a főbb szófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, névelő, névutó, kötőszó, igekötő, kötőszó) általános jellemzőit, alaki sajátosságait. Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket. Ismerje és tudja alkalmazni mindennapi

írásbeli alkotásaiban az ige, a főnevek (különös tekintettel a tulajdonnevek), a számnevek és melléknévek legáltalánosabb helyesírási szabályait és nyelvhelyességi tudnivalóit.

Ismerje a szóképzés fogalmát, és tudjon néhány képzőt megnevezni és fölismerni.

A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált megfogalmazására, álláspontjának megvédésére. Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

Törekedjen mások számára is érthető, nyelvileg igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

7. évfolyam

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Tudjon szóban és írásban rövid, mindennapi köszöntőt fogalmazni. Legyen képes háláját, köszönetét néhány összefüggő mondatban megfogalmazni, azt érthetően, kifejezően tolmácsolni.

Figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni.

Legyen képes egy kb. 250-300 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni.

Tudjon a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet készíteni.

Legyen képes a gyűjtött anyagot elrendezni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Tudja tanári segítséggel lejegyezni a felhasznált információforrások adatait.

A tanuló ismerje a főbb szószerkezeteket (alárendelő, mellérendelő, hozzárendelő szószerkezetek), általános jellemzőiket. Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket. Tudja megnevezni és fölismerni a mondat részeit (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), a

tanult módon jelölje az egyes mondatrészeket az egyszerű mondatokban.

Ismerje a szóalkotás legáltalánosabb módjait és azok helyesírását.

A helyesírási segédkönyvek segítségével legyen jártas az összetett szavak helyesírásában.

A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált szóbeli és írásbeli megfogalmazására, álláspontjának megvédésére. Legyen képes adott témában, felkészülés után, vázlat segítségével néhány perces kiselőadást tartani.

Törekedjen mások számára is érthető, nyelvileg igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

8. évfolyam

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben.

Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Beszélgetés közben ügyeljen a párbeszéd illemszabályainak betartására. Figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni.

Legyen képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet

értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan

jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni.

Tudjon a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes a helyi és az iskolai könyvtár anyagában eligazodni, tudja használni a könyvtári adatbázist egy-egy témához történő anyaggyűjtésben. Legyen képes a gyűjtött anyagot elrendezni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját

élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Tudja lejegyezni a felhasznált információforrások adatait.

A tanuló ismerje és a szövegalkotásban használja a különböző mondatfajtaikat. Ismerje fel és tudja megnevezni az összetett mondatokat (mellérendelő és alárendelő összetett mondatok) és azok altípusait. Törekedjen az összetett mondatok különböző fajtáinak változatos használatára a szóbeli és írásbeli szövegalkotásai során. Ismerje és alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével legyen jártas az idézés helyesírásában.

Ismerje a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált szóbeli és írásbeli megfogalmazására, álláspontjának megvédésre. Legyen képes spontán, illetve irányított vitában kulturáltan részt venni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni.

Törekedjen mások számára is érthető, nyelvileg igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

Magyar irodalom

5. évfolyam

A tanulók tudjanak kívülről 10 verset. Legyenek képesek tanári segítséggel a tanult művekről rövid, egyszerű tartalmi, szerkezeti és stilisztikai elemzést készíteni. Tudják pontosan meghatározni néhány mű versformáját, ritmusát, műfaját. Írásbeli szövegalkotásban, feleleteikben használják a szakkifejezéseket, értelmezéseikben váljon hangsúlyossá az esztétikai szempont. Saját szavaikkal fogalmazzák meg a véleményüket, az ítéleteiket. Egy-egy óra anyagáról, egy-egy altémáról tudjanak önállóan vázlatot készíteni, saját vázlataik alapján tudjanak felkészülni. Megbeszélések, viták alkalmával legyenek toleráns vitapartnerek, saját véleményüket tudják határozottan képviselni.

Kulturáltan tudjanak kommunikálni egymással egyszerűbb kérdésekről. A tanulók tudják csoportosítani, tipizálni a meséket, a mesetípusokhoz tudjanak példaszöveget rendelni, legalább egy hosszabb vagy két rövidebb mesét tudjanak kívülről. Tudjanak különbséget tenni népmese és irodalmi mese között, tudjanak híresebb mesegyűjtőkről, gyűjteményekről vagy magyar és külföldi

meseírókról. Ismerjék föl a mesék műfaji sajátosságait, tegyenek különbséget mese és valóság között, tudjanak felsorolni magyar mesehősöket. Tudják különválasztani törénelmünk

valóságos hőseit tőlük. Ismerjék a népköltészet mitológiai, vallási gyökereit. Értelmesen és pontosan tudják felolvasni a szövegeket, a kívülről mondott szövegeket tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudják elmondani. Néhány fogalom jelentését ismerjék, tudják helyesen használni azokat. Olvasónaplójukban, jegyzeteikben tanári segítséggel maguk javítsák a hibáikat, legyenek képesek az órai megbeszélések alapján kiegészíteni, javítani saját

munkáikat. Írásbeli munkáikban törekedjenek a pontosságra, szakszerűségre, szóbeli feladataikban a pontosságra, a helyes beszédre.

6.évfolyam

A tanulók tudjanak kívülről 6-8 verset, néhány prózarészletet és egy-két drámai jelenetet. Legyenek képesek tanári segítség nélkül is a tanult művekről rövid, egyszerű tartalmi, szerkezeti és stilisztikai elemzést készíteni. Ismerjék fel néhány fontosabb mű versformáját, ritmusát, műfaját.

Írásbeli szövegalkotásban, feleleteikben használják a szakkifejezéseket is, értelmezéseikben váljon hangsúlyossá az esztétikai szempont. Tágabb összefüggések figyelembevételével fogalmazzák meg véleményüket, ítéleteiket. Egy-egy óra anyagáról, egy-egy altémáról tudjanak önállóan vázlatot készíteni, saját vázlataik alapján tudjanak felkészülni.

Megbeszélések, viták alkalmával legyenek toleráns vitapartnerek, saját véleményüket tudják határozottan képviselni. Érvelési kultúrájuk legyen sokágú. Tudják csoportosítani és szembeállítani az érveket. Kulturáltan tudjanak kommunikálni egymással. A tanulók tudják csoportosítani, tipizálni a meséket, a mesetípusokhoz tudjanak

példaszöveget rendelni, legalább egy hosszabb vagy két rövidebb mesét tudjanak kívülről.

Értelmesen és pontosan tudják felolvasni a szövegeket, a kívülről mondott szövegeket tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tudják elmondani. Hangos olvasásuk legyen a szövegműfajhoz és a témához illő. Szituációs gyakorlatokban legyenek képesek a karakter megjelenítésére, a szövegmondás és játék ne váljon szét előadásukban. A legfontosabb fogalmak jelentését ismerjék, tudják helyesen használni azokat. A beszélő és elbeszélő szerepét tudják elválasztani, az elbeszélő módokat tudják megkülönböztetni, a lírai beszélő szerepét tudják értelmezni. Feleleteikben és előadásaikban óvakodjanak az író és a műalkotás szövegében beszélő alak azonosításától. Olvasónaplójukban, jegyzeteikben maguk javítsák hibáikat, legyenek képesek az órai megbeszélések alapján kiegészíteni, javítani saját munkáikat.

Írásbeli munkáikban törekedjenek a pontosságra, szakszerűségre, szóbeli feladataikban a pontosságra, a helyes beszédre. Tudatosuljon bennük a divatszavak, töltelékszavak, a szlengből átvett elemek kerülésének elvárása.

7. évfolyam

A tanulók a hetedik évfolyam végére legyenek képesek irodalmi művek önálló és közös feldolgozására, elemzésére, értelmezésére. Alakuljon ki bennük a komplex elemzés fogalma. A tanulóknak alapvető irodalmi művekről, szerzőkről, korszakokról, stílusokról legyen megfelelő ismeretük, tudásukról szóban és írásban is legyenek képesek számot adni, ugyanakkor legyenek képesek élményeik, ismereteik, tudásuk átadására, közvetítésére is. Alakuljon ki értékrendjük,

amelynek rendszerében sajátos helyet jelölhetnek ki az esztétikai érzékelés során befogadott valóságelemeknek. A tanulók tudjanak különbséget tenni elsődleges és másodlagos szempontok, értékes és értéktelen, fontos és lényegtelen között. Alakuljon ki bennük egy motivált, mindenfajta kultúrára, kulturális értékre nyitott, érdeklődő befogadói attitűd. A tanulók legyenek képesek kulturáltan kommunikálni az irodalomról, ismereteiket biztosan tudják alkalmazni, vitában tudjanak együttműködni partnerükkel, partnereikkel. Tudjanak tisztán, megfelelő

ritmussal, értelmes tagolással összefüggően beszélni, állításait érvekkel támasszák alá. Tudjanak érthetően hangosan olvasni, néma olvasásuk mellett a hangos olvasás se okozzon megértési problémákat. Lírai szövegek értelmezésében, elemzésében használjanak poétikai, stilisztikai fogalmakat, az alapvető stílus eszközöket, nyelvi alakzatokat ismerjék, és elemzéseikben külön kapjon ez hangsúlyt. Ismerjenek irodalomtörténeti korszakokat, szerzői életműveket, stílusokat, irányzatokat, s tudjanak párhuzamot vonni az irodalom és más művészetek között. Ismerjenek irodalmon belüli kapcsolódásokat, összefüggéseket, ismerjenek irodalmi, művelődéstörténeti összefüggéseket, tudjanak „egymáshoz rendelni” irodalmi alkotásokat és más művészetek műalkotásait. Tanulási, felkészülési szokásaikban váljon igénnyé a könyvtár használata, a szakkönyvek, folyóiratok olvasása. Ismerjék meg a médiaműfajok közti különbséget. Lássák át az egyes médiumok műsorstruktúráját, a lapok, folyóiratok rovatszerkezetét.

8.évfolyam

A tanulók a nyolcadik évfolyam végére legyenek képesek irodalmi és más művészeti ágakba művek önálló és közös feldolgozására, elemzésére, értelmezésére. Lássák át a kapcsolatot irodalom és képzőművészet, irodalom és zene között. Ismerjenek meg különböző művészeti ágakban felbukkanó vándormotívumokat, témákat. Legyenek képesek a szövegek, irodalmi művek strukturális és tartalmi szempontú elemzésére, az összefüggések felismerésére és értelmezésére, tudják alkalmazni a megfelelő terminusokat, azokat jól ismerjék, legyenek tisztában jelentőségükkel, szerepükkel. A tanulóknak irodalmi művekről, szerzőkről, korszakokról, stílusokról legyen megfelelő ismeretük, tudásukról szóban és írásban is legyenek képesek számot adni, ugyanakkor legyenek képesek élményeik, ismereteik, tudásuk átadására, közvetítésére is. Figyeljenek fel a művek jelentésének változására az egyén életén belül és különböző korokra való tekintettel is. Tudjanak róla, hogy minden műalkotásának több olvasata van. Legyenek képesek önállóan különböző műfajú szövegek alkotására, legyenek képesek az irodalomról, művészetekről alkotott írásaikban a szabatos, pontos fogalmazásra, ismereteiket felhasználva, alkalmazva fogalmazzák meg önálló gondolataikat, ítéleteiket, kritikai észrevételeiket. Az általános, egyetemes erkölcsi-etikai és esztétikai értékek mentén alakítsák ki saját értékrendjüket, alakítsák egyéni ízlésüket. Legyenek képesek a saját és az általános értékek között megfelelő egyensúlyt teremteni, véleményüket, bírálatukat ezek összhangjában alakítsák ki. Tudjanak tisztán, megfelelő ritmussal, értelmes tagolással összefüggően beszélni, állításait érvekkel támasszák alá. Tudjanak érthetően hangosan olvasni, néma olvasásuk mellett a hangos olvasás se okozzon megértési problémákat. Legyenek képesek többféle elbeszélő módban és többféle elbeszélői műfajban önálló szövegalkotásra. Legyenek tisztában alapvető verstani kategóriákkal, ismerjék a különböző ritmusrendszereket. Ismerjenek irodalmon belüli kapcsolódásokat, összefüggéseket, ismerjenek irodalmi, művelődéstörténeti összefüggéseket, tudjanak „egymáshoz rendelni” irodalmi alkotásokat és más művészetek műalkotásait. Legyenek rutinosak az internet használatában. Legyenek képesek adatokat keresni a világhálón.

Földrajz

MINIMUMKÖVETELMÉNY A KÉT ÉVFOLYAMOS CIKLUS VÉGÉN

A tanulók átfogó és reális képzetekkel rendelkezzenek a Föld egészéről és annak kisebb-nagyobb egységeiről (a földrészekről és a világtengerről, a kontinensek karakteres nagytájairól és tipikus tájairól, valamint a világgazdaságban kiemelkedő jelentőségű országcsoportjairól, országairól). Legyen átfogó ismeretük földrészünk, azon belül a meghatározó és a hazánkkal szomszédos országok természet- és társadalomföldrajzi sajátosságairól, lássak azok térbeli és történelmi összefüggéseit, érzékeljék a földrajzi tényezők életmódot meghatározó szerepét. Birtokoljanak reális ismereteket a Kárpát-medencében fekvő hazánk földrajzi jellemzőiről, erőforrásairól és az ország gazdasági lehetőségeiről az Európai Unió keretében. Legyenek tisztában az Európai Unió meghatározó szerepével, jelentőségével.

Ismerjék fel a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggéseket és törvényszerűségeket. Legyenek képesek alapvető összefüggések, tendenciák felismerésére és megfogalmazására az egyes földrészekre vagy országcsoportokra, tájakra jellemző természeti jelenségekkel, társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatban, ismerjék fel az egyes országok, országcsoportok helyét a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban. Érzékeljék az egyes térségek, országok társadalmi-gazdasági adottságai jelentőségének időbeli változásait. Ismerjék fel a globalizáció érvényesülését regionális példákban. Ismerjék hazánk társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemzőit összefüggésben a természeti erőforrásokkal. Értsék, hogy a hazai gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok világméretű vagy regionális folyamatokkal függenek össze.

Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Legyenek tisztában a Földet fenyegető veszélyekkel, értsék a fenntarthatóság lényegét példák alapján, ismerjék fel, hogy a Föld sorsa a saját magatartásukon is múlik.

Rendelkezzenek a tanulók valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről. Tudjanak nagy vonalakban tájékozódni a földtörténeti időben. Legyenek képesek természet-, illetve társadalom- és gazdaságföldrajzi megfigyelések végzésére, a különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból földrajzi tartalmú információk gyűjtésére, összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Ezek során alkalmazzák digitális ismereteiket. Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni földrajzi öveket, földrészeket, országokat és tipikus tájakat.

Legyenek képesek a tanulók a térképet információforrásként használni, szerezzék meg a logikai térképolvasás képességét. A topográfiai ismereteikhez tudjanak földrajzi-környezeti tartalmakat kapcsolni. Topográfiai tudásuk alapján a tanulók biztonsággal tájékozódjanak a köznapi életben a földrajzi térben, illetve a térképeken, és alkalmazzák topográfiai tudásukat más tantárgyak tanulása során is.

Legyenek képesek a társakkal való együttműködésre. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi ismereteiket.

Testnevelés és sport

5. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgásformák

Képes legyen a térformák, alakzatok és kialakítására: sorakozó vonalban és oszlopban, táv- és térköz felvétele, nyitódás, zárkózás, igazodás, takarás, fejlődés, szakadozás.

Egyéni- és társas szabadgyakorlatok végrehajtása, szerek/kéziszerek felhasználásával.

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok pontos végrehajtása bemutatás, szóbeli közlés, imitáció után egyénileg, párban valamint csoportban.

Úszás és úszó jellegű feladatok

Lebegés és siklás hátton.

Hátúszás lábmunka önálló pontos végrehajtása.

Egykaros hátúszás végrehajtása levegővétellel.

Hátúszás lábtempó, késleltetett kartempó végrehajtása.

Siklás hason; gyorsúszás lábtempó végrehajtása korlátnál és önállóan eszközök segítségével.

Egykaros úszások végrehajtása gyorsúszásban.

Gyorsúszás kar- és lábtempó összekötése.

Hátúszó rajt végrehajtása.

Ugrások, merülések, taposások: beugrás és taposás a mélyvízben.

Sportjátékok

Kézilabda

Labda nélküli technikai gyakorlatok: megindulás-megállás; felugrás-leérkezés végrehajtása.

Irányváltoztatások, fordulatok labda nélkül.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással.

Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben (kétkézes felső, mellső, pattintott; egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és - átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra.

Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék.

Kosárlabda

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Megindulás, megállás. Futás közben irányváltoztatások.

Labdás technikai gyakorlatok:

Labdavezetések: Magas, közép magas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetéses feladatok. Hosszú- és rövid indulás. Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: Kétkézes mellső-, felső-, egykezes felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is. Páros-, hármás lefutás. Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel. Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával.

Röplabda

Labdás technikai gyakorlatok: Alkarérintés (könnyű műanyag labdával, majd röplabdával):

Egyéni és páros gyakorlatok. Alsó egyenes nyitás. Kosárérintés. Kosár- és alkarérintés összekapcsolása, kísérletek a folyamatos és váltakozó érintésekre. Nyitás-nyitásfogadás.

Atlétikai jellegű feladatok

Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. Állórajt, térdelőrajt. Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.

Repülő és fokozó futások 30□40 m-en.

Vágtafutások 20□30 m-en.

400 m, 600 m és 800 m, 2000 m táv határozott időn belül való lefutása.

Váltófutás, egykezes alsó váltás.

Helyből távolugrás adott távolságra.

Távolugrás guggoló vagy lépőtechnikával, 8 □ 14 lépés nekifutással elugró sávból.
Magasugrás: 6 □ 8 lépésről átlépő technikával nyújtott vagy hajlított lábbal.

Dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3 □ 4 lépéses lendületből adott távolságon túl. Kislabdahajítás álló helyből 3 lépés nekifutással, helyes technika betartásával.

Torna jellegű feladatok

Mellső fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás.

Gurulóátfordulások előre-hátra. Zsugorfejjállás. Fellendülés kézállásba, bordásfalnál. Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba. Tigrisbukfenc. Kézen átfordulás oldalt, mindkét irányba. Összefüggő talajgyakorlat.

Keresztbe állított ugrószekrényen (4 rész): felguggolás és homorított leugrás; guggoló átugrás. Hosszába állított ugrószekrényen (4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; felguggolás és leterpesztés.

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás. Gerendán: felállás-leguggolás; 180 fokos fordulat guggolásban, állásban; érintőlépés mindkét lábbal; hintalépés.

Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódzkodások.

Kötélmászás, mászókulcsolással.

Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Gyűrűn: hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő függésbe.

Alternatív környezetben űzhető sportok

Kerékpározás:

Kerékpározás szabályainak megismerése, betartása.

Fegyelmezett közlekedés kialakítása, közlekedési szabályok ismerete.

A kerékpár felszereltsége, biztonságos közlekedéshez szükséges felszerelése

Görkorcsolyázás:

Megindulás, megállás megtanulása, biztonságos alkalmazása.

A terepviszonyoknak megfelelő helyes sebesség választása.

Jégkorcsolyázás:

esés-felállás; harántcsúszások előre, hátra.

Egyenes korcsolyázás: alapállás; két lábon siklás előre (palánk fogással is)

Tollaslabda:

A tenyeres és fonák ütések helyes végrehajtása labda nélkül. Az ütések gyakorlása párokban.

Alapmozgás a tollaslabdapályán ütés imitálással.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Grundbirkózás: kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás. Alapállások, alaphelyzetek.

Dzsúdó: Különböző eséstechnikák tompító felületének elsajátítása alacsony, talaj közeli helyzetekben. Zuhanó esések előre, hátra, oldalra különböző kiinduló helyzetekből (térdelés, nyújtott ülés, guggolás, hajlított állás, állás).

Félvállas gurulás előre és hátra talaj közeli helyzetből indulva. Lépésből, futásból történő végrehajtás.

6. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgásformák

A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.

Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.

A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.

8□10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.

A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.

A testtartásért felelős izmok tudatos, koncentratív fejlesztése. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.

Relaxációs módszerek alkalmazásával a feszültségek önálló szabályozása.

A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Úszás és úszó jellegű feladatok

Választott úszásnemben készségi szintű, egy másikban 150 méteren vízbiztos folyamatos úszás.

Intenzív úszásra törekvés rövidtávon.

Fejesugrás és folyamatos taposás a mélyvízben.

Az úszással összefüggő balesetvédelmi utasítások, valamint az uszoda, fürdő viselkedési szabályainak betartása.

Ismeretek az úszástudás, a vízbiztonság szerepéről az egészség megőrzésében és az életvédelemben.

Külső visszajelzés információinak elfogadása és hasznosítása a különböző úszásnemek gyakorlásánál.

Sportjátékok

A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékokban.

Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.

A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.

Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

Részvétel a kedvelt sportjátékokban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.

A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.

A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.

Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.

A kislabda-hajító technika képességeinek megfelelő elsajátítása.

A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.

Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.

Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.

Torna jellegű feladatok

A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.

A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.

Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítás.

Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.

Az alaplépésekből 2×4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.

A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.

A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.

A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.

A balesetvédelmi utasítások betartása.

Segítségnyújtás a társaknak.

Alternatív környezetben űzhető sportok

A tanult alternatív környezetben űzhető sportágak alaptechnikai gyakorlatainak bemutatása.

A sportágak űzéséhez szükséges eszközök biztonságos használata.

A természeti és környezeti hatások és a szervezet alkalmazkodó képessége közötti összefüggés ismerete.

A természeti környezetben történő sportolás egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályainak elfogadása és betartása.

A mostoha időjárási feltételek mellett is aktív részvétel a foglalkozásokon.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása.

A dzsúdó elemi guruló- és esés gyakorlatainak bemutatása.

Jártasság néhány önvédelmi fogásban.

A test-test elleni küzdelmet vállalása.

Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása.

Mások teljesítményének elismerése.

A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés.

A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.

7. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgásformák

Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötéll-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8×16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok pontos végrehajtása, bemutatása. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló ízületi mozgékonyt és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Úszás és úszó jellegű feladatok

Mellúszás

2-4 ciklussal úszás; siklás a ciklusok között.

Taposás gyakorlása az időtartam növelésével; fejesugrás különböző testhelyzetből.

Merülések feladatokkal; a víz alatti tartózkodás időtartamának növelésével; a medence alján elhelyezett tárgyak felhozatala.

Rajtok, fordulók.

„Vízilabdázás”: taposógyakorlatok; vízilabdás úszás; gyorsúszások vízilabdás technikával jelzések kerülésével is; vízilabdás úszások labdavezetéssel; labdaátadások párokban; célba dobások.

Sportjátékok

Kosárlabdázás:

irányváltogatás induláskor és futás közben végrehajtása.

Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában.. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Közép távoli dobás helyből. Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellső átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Gyors indítás párokban.

1:1 elleni játék, 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.

Röplabdázás

Az alkar-, kosárérintés, felső ütőérintés és alsó egyenes nyitás végrehajtása egyéni, páros és csoportos gyakorlatokban.

Felső egyenes nyitás végrehajtása megütése nélkül, egyénileg a fallal szemben a labda megütésével; párokban a zsinór/háló felett.

Felső egyenes nyitás-nyitásfogadás végrehajtása: alkarérintéssel történő nyitásfogadás.

Támadási alapformák. Helyezkedés támadásnál. Az ütés és a sáncolás fedezése.

Kézilabdázás

Lábmunka csiszolása. Indulócsel, le- és visszaforgások. Ütközések. Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással

Labdavezetés irány- és ritmusváltogatásokkal. Önszöktetés. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, Átlövés felugrással. Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Gyorsindítás végrehajtása. Védés kézzel, lábbal. 7 méteres véde.

1.1; 2:1; 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Védőtől való elszakadás. Gyors indítások.

Atlétikai jellegű feladatok

Futások, rajtok:

Álló- és térdelőrajt végrehajtása. Térdelőrajt rajtgepről. Gyorsfutások 30-60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. Váltófutás váltózónában, egykezes váltással. Rövid- közép- és hosszútáv időn belüli teljesítése. Futóiskolai gyakorlatok végrehajtása.

Szökdelések, ugrások

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. Helyből távolugrás adott távolságon. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával való helyes végrehajtása az elugró vonal elől. Magasugrás átlépő és guruló technikával való végrehajtása.

Dobások

Kislabdahajtás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésritmusból, helyes technikával. Súlylökés helyből, technika helyes végrehajtása.

Torna jellegű feladatok

Gurulóátfordulások előre, hátra, különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. Fejállás különböző kiinduló helyzetből, különböző lábtartással és lábmozgással. Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre. Repülő-guruló átfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúknak). Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel. Összefüggő talajgyakorlat. Ugrószekrény széltejében (lányoknak: 3□4 rész, fiúknak: 4□5 rész): guggolóátugrás. Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3□4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Mászás kötélén. Vándormászás. Függeszkedési kísérletek kötélén (fiúknak). Magas gyűrű (fiúknak): alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből.

Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármas lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélhajtással állóhelyben és haladással.

Alternatív környezetben űzhető sportok

Alternatív környezetben űzhető sportok

Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlati tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása.

A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság.

A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése.

A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában.

A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

A grundbirkózás alapttechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása.

A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

Állásküzdelemben jártasság.

8. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgásformák

Gyakorlottság a célszerű óraszervezés megvalósításában.

Egyszerű relaxációs technikákról tájékozottság.

Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok önálló összefűzése és előadása zenére.

Az erősítés és nyújtás néhány ellenjavallt gyakorlatának ismerete.

Az összehangolt, feszes testtartás kritériumainak való megfelelésre kísérletek.

A kamaszkori személyi higiénéről elemi tájékozottság.

Az eddig elsajátított relaxációs technikák, és a képtudati, szimbolizációs folyamatok összekapcsolása.

Úszás és úszó jellegű feladatok

A tanult két úszásnemben mennyiségi és minőségi teljesítményjavulás felmutatása.

Mellúszás az egyén adottságainak és képességeinek megfelelően.

A vízben mozgás prevenciók előnyeiről, a fizikai háttérrel ismeretek.

A vízből mentés alapgyakorlatainak bemutatása.

Felelősségérzet, érdeklődés, segítőkészség kinyilvánítása a vizes feladatokban.

Sportjátékok

Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.

Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.

A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.

A csapatjátékhöz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.

A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.

Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.

Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.

Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.

Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

Torna jellegű feladatok

A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.

Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességeknek megfelelő magasságon.

Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivitelében és a zenével összhangban történő végrehajtása.

Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Alternatív környezetben űzhető sportok

Az évszakoknak megfelelő rekreációs célú sportágakban és népi hagyományokra épülő sportolási formákban bővülő gyakorlási tapasztalat és fellelhető erősebb belső motiváció némelyik területén.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek kinyilvánítása.

A természeti erők és a sport hasznos összekapcsolásának ismerete és az ezzel kapcsolatos előnyök, rutinok területén jártasság.

A környezettudatosság cselekedetekben való megjelenítése.

A verbális és nem verbális kommunikáció fejlődése a testkultúra hagyományos és újszerű mozgásanyagainak elsajátításában.

A szabadidőben végzett sportolás iránti pozitív beállítódás felmutatása.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

A grundbirkózás alapttechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása.

A különböző esestechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

Állasküzdelemben jártasság.

A fenyegetettségi szituációkra, segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek elsajátítása.

A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása.

A fájdalomtűrésben és az önfegyelemben érzékelhető fejlődés.

Fizika

7.osztály:

- A tanuló legyen képes egyszerű jelenségek, kísérletek irányított megfigyelésére, a látottak elmondására irányított kérdések segítségével.
- Tudja használni a tanult fizikai mennyiségek (út, sebesség, tömeg, erő, energia, teljesítmény) a mindennapi életben használt mértékegységeit.
- Ismerje fel a halmazállapot-változást a mindennapi környezetben.
- Értse az egyszerű gépek gyakorlati hasznát és használatát.

Tartalmak:

- egyszerű út- és időmérés
- sebesség, megtett út, menetidő kiszámítása
- példák a gravitációra, súlyra, súlytalanságra, súrlódásra, közegellenállásra
- egyszerű gépek gyakorlati haszna
- nyomás értelmezése egyszerű kísérlet alapján
- közlekedőedények a mindennapokban
- hőmérséklet, mérés, mértékegység (°C)
- halmazállapot-változások hétköznapi példákkal
- a víz olvadás és forráspontja
- különböző energiafajták bemutatása egyszerű példákon

8.osztály:

- A tanuló ismerje fel a tanult elektromos és fénytani jelenségeket.
- Ismerje az elektromos áram élettani hatását, gyakorlati alkalmazását.
- Ismerje és tartsa be az érintésvédelmi és baleset-megelőzési szabályokat.
- Legyen képes tanári irányítással egyszerű áramkört létrehozni.
- Ismerje a háztartási elektromos energiatakarékosság jelentőségét.
- Legyen tisztában a szem működésével és védelmével kapcsolatos tudnivalókkal, ismerje a szemüveg szerepét.

Tartalmak:

- elektromos áram fogalma, gyakorlati haszna, veszélyei, baleset-megelőzés
- egyszerű elektromos áramkör összeállítása – zseblámpa izzócsere
- nyitott és zárt áramkör rajza
- a váltakozó áram jellemzése
- a transzformátor működése és gyakorlati alkalmazása
- elektromos hálózat, energiaellátás
- az energiatakarékosság hétköznapi megvalósítása
- a fényvisszaverődés kísérleti vizsgálata
- sík-, homorú-, domború-, gömbtükrök gyakorlati alkalmazása
- domború és homorú-lencsék alkalmazási lehetősége (diavetítő, fényképezőgép, szemüveg, emberi szem)

Technika, életvitel és gyakorlat

5. évfolyam

A foglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel.

A fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése.

A foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása a tevékenység elvégzése.

Tudjon az egészséges táplálkozás szabályai szerint étrendet összeállítani, a háztartási gépeket szakszerűen használni.

Egyszerű axonometrikus és vetületi rajzok olvasása, értelmezése, az anyagok érzékelhető tulajdonságainak azonosítása

A használt eszközök és szerszámok szakszerű és balesetmentes használata.

6.évfolyam

A foglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel.

A fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése.

A foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása a tevékenység elvégzése.

Tudjon az egészséges táplálkozás szabályai szerint étrendet összeállítani, a háztartási gépeket szakszerűen használni.

Egyszerű axonometrikus és vetületi rajzok olvasása, értelmezése, az anyagok érzékelhető tulajdonságainak azonosítása

A használt eszközök és szerszámok szakszerű és balesetmentes használata.

A közúti közlekedés és tömegközlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása, veszélyforrásai ismerete. Biztonságos közlekedési magatartás.

Fogadja el a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, alkalmazza az szabályait.

Ismerje a tudatos fogyasztói magatartást és a célszerű gazdálkodást.

7. évfolyam

A foglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel.

A fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése.

A foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása, a tevékenység elvégzése.

A közlekedési helyzetek helyes megítélése, a veszélyhelyzetek gyors felismerése, elhárítása.

Ismerje fel az egészséget fenyegető veszélyek, különös tekintettel a dohányzása, az alkohol és a kábítószer-fogyasztás veszélyeire, fogadja el az egészségvédelemnek és az élet feltétlen tiszteletének fontosságát.

Rendelkezzen megfelelő önismerettel és pályaképpel.

8. évfolyam

A foglalkozásokon való, aktív cselekvő részvétel.

A fejlesztési céloknak megfelelő készségek, képességek, attitűdök folyamatos fejlődése.

A foglalkozásokon a tárgyak, produktumok elkészítése, a feladatok megoldása, a tevékenység elvégzése.

A lakás villamos berendezéseinek ismerete és helyes használata. Alapvető balesetvédelmi és érintésvédelmi ismeretek.

Ismerje a közműrendszerek (vízvezeték- és fűtési rendszerek) működését.

A közlekedési helyzetek helyes megítélése, a veszélyhelyzetek gyors felismerése, elhárítása.

Ismerje fel az egészséget fenyegető veszélyek, különös tekintettel a dohányzása, az alkohol és a kábítószer-fogyasztás veszélyeire, fogadja el az egészségvédelemnek és az élet feltétlen tiszteletének fontosságát.

Rendelkezzen megfelelő önismerettel és pályaképpel.

MATEMATIKA

Matematika	5. évfolyam
Témakör	Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
Gondolkodási módszerek	Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése. Két véges halmaz közös része, két véges halmaz egyesítése, ezek felírása, ábrázolása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
Számтан, algebra	Tíz-es számrendszer biztos ismerete, helyi érték, alaki érték, számegyenes: A tanult számok leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása, reláció jelek használata. Az alpműveletekkel kapcsolatos kifejezések ismerete, az alpműveletek biztonságos elvégzése: összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó,

	<p>különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados, maradék.</p> <p>Közös osztó, közös többszörös. Kerekítés, becslés, ellenőrzés.</p> <p>Pozitív és negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték.</p> <p>Közönséges tört, számláló, nevező, közös nevező, tizedes tört.</p> <p>Mértékegységek (hosszúság, tömeg, idő) ismerete és átváltásuk.</p>
Függvények, sorozatok	<p>Megadott pont koordinátáinak leolvasása, illetve koordináták segítségével pont ábrázolása a Descartes-féle koordináta-rendszerben.</p> <p>Sorozat, táblázat, grafikon összefüggések felismerése egyszerű esetekben.</p>
Geometria	<p>Tételek: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány felvétele, ill. jelölése a tanult módon.</p> <p>Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.</p> <p>Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.</p> <p>Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.</p> <p>Háromszög, négyszög kerületének meghatározása számítással és méréssel.</p> <p>Háromszög, négyszög sokszög belső és külső szögeinek összege.</p> <p>Kocka, téglatest tulajdonságai, hálóját.</p> <p>Téglatest (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.</p> <p>Derékszögű háromszög területe.</p> <p>Terület meghatározás átdarabolással.</p> <p>Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása. Szögmérő helyes használata, szögek mérése egyszerű esetekben.</p>
Statisztika, valószínűség	<p>Egyszerű diagramok értelmezése, táblázatok olvasása.</p>

Matematika	6. évfolyam
Témakör	Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
Gondolkodási módszerek, számtan, algebra	<p>Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.</p> <p>Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása.</p> <p>Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.</p> <p>A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata.</p> <p>Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójel alkalmazása.</p> <p>Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, (szimbólumok segítségével összefüggések felírása a szöveges</p>

	<p>feladatok adatai között).</p> <p>Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.</p> <p>A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása.</p> <p>Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök kiválasztása. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.</p> <p>A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.</p>
Függvények, sorozatok	<p>Tájékozódás a koordináta-rendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.</p> <p>Egyszerűbb grafikonok, elemzése.</p> <p>Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.</p>
Geometria	<p>Tételek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete.</p> <p>A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő egyszerű sokszögek pontos szerkesztése. A körző, vonalzó pontos használata.</p> <p>Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek.</p> <p>Alakzatok tengelyese tükröképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.</p> <p>A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.</p> <p>Téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása.</p> <p>A téglalap felszínének és térfogatának kiszámítása.</p>
Statisztika, valószínűség	<p>Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.</p> <p>Néhány szám számítási közepének kiszámítása.</p>

Matematika	7. évfolyam
Témakör	Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
Gondolkodási módszerek	<p>Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.</p> <p>Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.</p> <p>Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.</p> <p>Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.</p>

<p>Számтан, algebra</p>	<p>Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelzésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.</p> <p>A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.</p> <p>A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.</p> <p>Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás.</p> <p>Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke.</p> <p>Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.</p> <p>Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.</p> <p>Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában, egyszerű esetekben.</p> <p>Számológép használata a számolás megkönnyítésére.</p>
<p>Függvények, sorozatok</p>	<p>Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.</p> <p>Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.</p> <p>Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.</p>
<p>Geometria</p>	<p>A tanult geometriai ismeretek segítségével ábrák készítése, készíteni, szerkesztések pontos elvégzése.</p> <p>Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.</p> <p>Tengelyes és középpontos tükrökép szerkesztése egyszerű esetekben.</p> <p>Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása egyszerű feladatokban.</p> <p>A tanult testek négyszög alapú egyenes hasáb térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét.</p>
<p>Statisztika, valószínűség</p>	<p>Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.</p> <p>Konkrét feladatok kapcsán a tanuló képes esélylatolgatásra, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.</p> <p>Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.</p>

<p>Matematika</p>	<p>8. évfolyam</p>
<p>Témakör</p>	<p>Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való</p>

	alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
Gondolkodási módszerek	<p>Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. Fa-gráfok használata feladatmegoldások során.</p>
Számтан, algebra	<p>Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése. Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás. Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.</p>
Függvények, sorozatok	<p>Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanult alkalmazása természettudományos feladatokban is. Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.</p>
Geometria	<p>A tanult geometriai ismeretek felhasználásával helyes ábrák készítése, pontos szerkesztések végzése. A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában. Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi</p>

	<p>helyzetekben (szerkesztés nélkül).</p> <p>A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása egyszerű számítási feladatokban.</p> <p>Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.</p> <p>A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét.</p>
Statisztika, valószínűség.	<p>Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.</p> <p>Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.</p> <p>Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.</p>

KÉMIA 7-8.

KÉMIA	7. évfolyam
Témakör	Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
A kémia tárgya, kémiai kísérletek	Alapvető balesetvédelmi szabályok ismerete. Mindennapi életben is használatos veszély jelek ismerete. Legfontosabb laboratóriumi (kísérleti eszközök) nevének ismeret.
Részecskék, halmazok, változások, keverékek Gyakorlás, témazáró felmérés	<p>A részecskeszemlélet elsajátítása.</p> <p>Atom felépítésének ismerete, elemi részecskék jellemzőinek ismerete. Egyszerű képletek szerkesztése. Kémiailag tiszta anyag, elem, vegyület, keverék, elegy, oldat fogalmak ismerete. Oldatok töménységének egyszerű esetei. A tanult fontosabb anyagok és néhány hétköznapi anyag besorolása a tanult anyagi halmaz csoportokba.</p> <p>Anyagi változások: fizikai és kémiai változások, hőtermelő és hőelnyelő változások jellemzőinek ismerete és példák tudása a tanult változások közül és a mindennapi életből.</p> <p>Halmazállapot-változások, halmazállapot fajták ismerete. Mindennapi életből és a tanult változásokból tudjon példákat mondani, azokat besorolni.</p> <p>Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet- és egészségkárosító hatásukat.</p>
A részecskék szerkezete,	A periódusos rendszer szerepének az anyagmennyiség

tulajdonságai, vegyülettípusok	fogalmának ismerete. Az ionos, kovalens és fémes kötés ismerete. Képletek szerkesztése (egyszerű, tanult esetekre vonatkoztatva) Egyszerű molekulák szerkezetének felírása az atomok vegyérték-elektronszerkezetének ismeretében. Összetételre vonatkozó egyszerű számítási feladatok megoldása.
-----------------------------------	--

KÉMIA	8. évfolyam
Témakör	továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása:
A kémiai reakciók típusai	Az egyesülés, bomlás, gyors és lassú égés, oxidáció, redukció fogalmának ismerete, ezekkel kapcsolatos egyszerű egyenletek rendezése, egyszerű kísérletek felidézése. Savak, lúgok, pH, közömbösítés ismerete, ezekkel kapcsolatos egyszerű egyenletek rendezése. Látott kísérletek felidézése szabályos és biztonságos végrehajtása
Élelmiszerek és az egészséges életmód	Szerves és szervetlen vegyület, alkohol, szerves sav, zsír, olaj, szénhidrát, fehérje, Káros szenvedélyek, szenvedélybetegségek: dohányzás, alkoholizmus, drog. Egészséges életmód, egészséges táplálkozás legfontosabb jellemzői.
Kémia a természetben	A légköri gázok és a légszennyezés kémiai vonatkozásainak ismerete. A vizek, ásványok és ércek kémiai összetételének elemi ismerete; a vízszennyezés kémiai vonatkozásainak ismerete egyszerű esetekre vonatkozóan. A környezettudatos szemlélet és magatartás fontosabb elemeinek ismerete.
Kémia az iparban	A tágabban értelmezett vegyipar főbb ágainak, legfontosabb termékeinek és folyamatainak ismerete: vas- és acélötvözet, alumínium Az energiaforrások alapvető jellemzőinek ismerete: energia, fosszilis energia, földgáz, kőolaj, szén, biomassa, Mész körfolyamat, mész alapú építkezés
Kémia a háztartásban	A háztartásban előforduló vízkőoldó, zsíroltó, fertőtlenítő- és fehérítőszer, mosószer ismerete és biztonságos használati módjuk ismerete. A csomagolóanyag, műanyag, szelektív gyűjtés, és hulladékkezelés. környezettudatos szemlélet és magatartás. Nemesfém, permetezőszer, műtrágya, várakozási idő, adagolás, szárazelem, akkumulátor fogalmak ismerete.

TERMÉSZETTUDOMÁNYOS GYAKORLATOK

Továbbhaladási tantervi követelmények

Természettudományos gyakorlatok	6. évfolyam
Témakör	Továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása a továbbhaladás kritériuma.
Levegő	A témakörökhöz kapcsolódó alapvető elméleti ismeretek birtoklása.
Víz	Egyszerű természettudományos kísérlet tervezése, kivitelezése és a tapasztalatok lejegyzése.
Talaj, ásványok, kőzetek	A vizsgálatok felelősségteljes elvégzése, a balesetvédelmi szabályok pontos betartása.
Terepen	Természeti jelenségekkel kapcsolatos vizsgálódások során az érzékszervi tapasztalatok megfogalmazása és különböző formában való rögzítése. A természeti környezetben való tájékozódás, az iskolai környezetben szerzett tudás alkalmazása a terepi természet-megfigyelésben. Érvelés a tapasztalatok és a következtetések helyessége mellett, a megfigyelések és az ismert tudományos tények felhasználásával.

Természettudományos gyakorlatok	7. évfolyam
Témakör	továbbhaladási követelmények Az alábbi ismeretek tudása, egyszerű esetekben való alkalmazása:
Szín	A témakörökhöz kapcsolódó alapvető elméleti ismeretek birtoklása.
Illatok és hangok	A megfigyelések alapján problémák megfogalmazása, hipotézisek, majd modellek alkotása a jelenségek magyarázatára. A megfigyelt jelenségek alapján analógiák keresése, általános és speciális következtetések megfogalmazása. Az analógiás gondolkodás műveleteinek alkalmazása a tapasztalatok magyarázatában. A mérés mint viszonyítás alkalmazása, a mérés és becslés különbségének felismerése és alkalmazása. A vizsgálatok és mérések lépéseinek következetes végrehajtása és betartása. Saját mérés tervezése előzőleg elvégzett vizsgálatok alapján. A kísérleti változók szerepének felismerése, alkalmazása saját vizsgálat tervezésében.

Rajz és vizuális kultúra

5. osztály

- Alapvető vizuális jelek ismerete.
- Grafikus eszközökkel vonalas kompozíciók létrehozására önállóan.
- Saját élmény megfogalmazása a megismert képzőművészeti technikák segítségével
- A tanuló tud példákat megnevezni és alapszinten elemezni az őskor és az ókor építészetéből, szobrászatából és festészetéből

6. osztály

- Egyszerűbb természeti formák látványosabb ábrázolása, átírása képi elemekké.
- Alapszintű alkalmazott grafikai eljárással egyszerűbb betűkompozíciók létrehozása
  - A színperspektíva szabályainak ismerete.
  - A forma és funkció összefüggéseinek felismerése.
- Középkori tanult művészeti korszakok, stílusok legjellemzőbb tulajdonságainak ismerete

7. osztály

- A Monge-féle vetületi ábrázolás ismerete
- Horizontvonal, nézőpont megválasztása adott képen
  - Fontosabb szíkontrasztok ismerete
  - Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése
- Mozgóképi és nyomtatott szövegek megfigyelése és elemzése annak tudatosítása céljából, hogy melyek a figyelemirányítás, kiemelés eszközei
  - Egyszerű tárgy tervezése
- A XIX. sz. fontosabb művészettörténeti korszakainak ismerete

8. osztály

- Perspektívikus ábrázolás alapjai
- Kompozíció felismerése adott képen.
- Időbeni folyamatok értelmezhető megjelenítése.
- A tömegkommunikáció eszközeinek ismerete, csoportosítása.
  - Egyszerű tárgy tervezése, tervrajz készítése.
- Legalább egy néprajzi tájegység (pl. Tiszántúl – pl. Jászság, Bodroghöz) tárgykultúrájának (pl. épület, öltözék, használati tárgy) legfontosabb jegyeinek a felismerése.
  - A XX. sz. fontosabb művészettörténeti korszakainak ismerete

Ének-zene

5. osztály

Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 2 katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük.

A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.

Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stíusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték

6. osztály

Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 3 történeti ének, 2 műdal) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük.

A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.

Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stíusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 10 alkotás) megismerték.

7. osztály

Az énekes anyagból 15 dalt (8 magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 4 műdal; 1 többszólamú ének; 2 zenemű főtémája) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stíusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

8. osztály

Az énekes anyagból 15 szemelvényt (8 magyar népdal, 4 történeti ének, 1 műdal, 2 XX. századi zenemű főtémája) emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

Informatika

5. osztály

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

Ismerje a számítógép részeinek és alapvető perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni;

legyen képes kezelni a billentyűzetet és az egeret;

ismerje a mappaszerkezetben való tájékozódás alapfogalmait;

tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni;

tudjon mappát másolni, mozgatni, létrehozni és törölni;

ismerje az informatikai környezetben való munkavégzés alapszabályait;

tudjon önállóan kommunikálni ismert programokkal;

tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait;

ismerjen alapvető adatvédelmi szabályokat.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon egyszerű rajzos-szöveges dokumentumot elkészíteni, módosítani, háttértárra menteni;

tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni;

ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni karakter- és bekezdésformázásokat;

használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközzeit;

ismerje legalább egy digitális térképes alkalmazás szolgáltatásait.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt;

ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit;

képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni;

tudjon egyszerű programot készíteni;

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára;

legyen képes tanári segítséggel, megadott szempontok szerint információt keresni;

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat;

ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni;
konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat;
el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.

6. évfolyam

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

segítséggel tudjon használni multimédiás oktatóprogramokat;
ismerjen a számítógép előtt végzett munka káros hatásait csökkentő szabályokat és mozgásgyakorlatokat;

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

ismerje egy bemutatókészítő-program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni;
ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket;
tudjon adatokat táblázatba rendezni;
segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat,
tudjon különféle adatbázisokban keresni;

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára;
a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes a találatok értelmezésére;
legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére;
legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára;
legyen képes az interneten talált információk mentésére;
ismerje a netikett szabályait.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket;
szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében.

7. osztály

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

ismerjen meg különböző informatikai környezeteket;

ismerje és tudja használni egy operációs rendszer, valamint a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
ismerje az informatikai eszközökkel kapcsolatos függőség néhány jellemzőjét, legyen képes tenni a függőség kialakulása ellen;
tudja megkülönböztetni a számítógép és egyéb informatikai eszközök főbb részegységeit;
ismerje a legfontosabb perifériák működési elveit;
önállóan legyen képes a tanult feladattípusok azonosítására, a megoldáshoz szükséges hardver- és szoftvereszközök kiválasztására és használatára.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon különböző típusú dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;
tudjon egyszerű táblázatot létrehozni;

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket;
legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes megkeresni a kívánt információt;
legyen képes az információ értékelésére;
legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra;
tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és a védendő adatait;

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást;
legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz;
a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban;
képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás);
egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

8. osztály

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon szöveget, képet, rajzot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;
tudjon médiaelemeket minta vagy leírás alapján elkészíteni;
ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit;
tudjon bemutatót készíteni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére
lássa át a problémamegoldás folyamatát;
ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait;
tudjon kódolni algoritmusokat;
tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben;
ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat;
legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján;

használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat.

A tanuló az információs társadalom témakör végére
ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket;
ismerjen megbízható információforrásokat;
legyen képes értékelni az információ hitelességét;
ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit;
ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit;

Történelem

A továbbhaladás feltételei az 5.évfolyam végén	<p>Az egyetemes emberi értékek elfogadása ókori, középkori egyetemes és magyar kultúránk élményszerű megismerésével.</p> <p>A történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok azonosítása.</p> <p>A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek fejlesztik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását.</p> <p>Tudja, hogy az egyes népeket főleg vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni.</p> <p>Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják.</p> <p>Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását.</p> <p>Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az áruterelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet.</p> <p>Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő</p>
---	---

	<p>vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.</p> <p>Tudja, hogy az eredettörténetek, a közös szokások és mondák erősítik a közösség összetartozását, egyben a nemzeti öntudat kialakulásának alapjául szolgálnak.</p> <p>Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak.</p> <p>Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.</p> <p>Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket.</p> <p>Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.</p> <p>Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumba.</p> <p>Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját.</p> <p>Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen.</p>
--	---

<p>A továbbhaladás feltételei a 6. évfolyam végén</p>	<p>Az egyetemes emberi értékek elfogadása a kora újkori egyetemes és magyar kultúrkinés élményszerű megismerésével. A családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás élményének személyes megélése. A történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok azonosítása.</p> <p>Az előző korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak felidézése.</p> <p>A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek fejlesztik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását.</p> <p>Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli.</p> <p>Tudja, hogy az egyes népeket főleg vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni.</p> <p>Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat.</p> <p>Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják.</p> <p>Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását.</p> <p>Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.</p>
--	--

	<p>Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak.</p> <p>Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során.</p> <p>Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.</p> <p>Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre.</p> <p>Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket.</p> <p>Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.</p> <p>Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésére, információk rendezésére és értelmezésére</p> <p>Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.</p> <p>Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját.</p> <p>Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen.</p> <p>Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.</p>
--	---

<p>A továbbhaladás feltételei A 7. évfolyam végén</p>	<p>Az újkori és modernkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események feldolgozásával, a nemzeti azonosságtudat kialakulása.</p> <p>A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.</p> <p>Az új- és modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése.</p> <p>A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését.</p> <p>Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre.</p> <p>Ismerje a XIX.-XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.</p> <p>Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen a második világháború végéig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.</p> <p>Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit.</p> <p>Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi,</p>
---	--

	<p>gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki. Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok.</p> <p>Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők.</p> <p>Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.</p> <p>Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból .</p> <p>Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.</p> <p>Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.</p> <p>Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.</p> <p>Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.</p> <p>Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni.</p> <p>Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.</p> <p>..</p>
--	--

<p>A továbbhaladás feltételei a 8.évfolyam végén</p>	<p>A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.</p> <p>A modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése.</p> <p>A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését.</p> <p>Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre.</p> <p>Ismerje a XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.</p> <p>Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen napjainkig.</p> <p>Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.</p>
---	--

Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.

Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki. Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok.

Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.

Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.

Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget.

Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.

Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.

Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.

Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegét kiemelő jegyzetet.

Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni.

Ismerje fel a sajtó és média szerepét a nyilvánosságban, tudja azonosítani a reklám és médiapiac jellegzetességeit.

Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.

Legyen képes példák segítségével értelmezni az alapvető emberi, gyermek- és diákjogokat, valamint a társadalmi szolidaritás különböző formáit.

Legyen képes példák segítségével bemutatni a legfontosabb állampolgári jogokat és kötelességeket, tudja értelmezni ezek egymáshoz való viszonyát.

Legyen képes a gazdasági és pénzügyi terület fontosabb szereplőit azonosítani, illetve egyszerű családi költségvetést készíteni, és mérlegelni a háztartáson belüli megtakarítási lehetőségeket.